

1 U kojim okolnostima roditelj može zakonito odvesti dijete u drugu državu bez suglasnosti drugog roditelja?

Roditeljsku skrb zajednički ostvaruju oba roditelja. To proizlazi iz članka 97. stavka 2. poljskog Zakonika o obitelji i skrbništvu (*kodeks rodzinny i opiekuńczy*), u skladu s kojim roditelji zajednički donose odluke o bitnim pitanjima koja se odnose na dijete, a ako ne postignu sporazum, o tim pitanjima odlučuje sud nadležan za skrbništvo (*sąd opiekuńczy*). Svaki roditelj odlučuje samostalno te se ne mora savjetovati s drugim roditeljem i dobiti njegovu suglasnost samo kad je riječ o manje važnim pitanjima koja se odnose na dijete. U poljskoj sudskoj praksi odvođenje djeteta u inozemstvo, trajno ili privremeno, čak i za praznike, smatra se bitnim pitanjem.

U skladu s člankom 97. stavkom 2. Zakonika o obitelji i skrbništvu roditelj može odvesti dijete u inozemstvo bez suglasnosti drugog roditelja samo u sljedećim slučajevima:

Odlukom poljskog suda drugom roditelju oduzeta je roditeljska skrb nad djetetom (članak 111. Zakonika o obitelji i skrbništvu).

Odlukom poljskog suda drugom roditelju privremeno je oduzeta roditeljska skrb nad djetetom (članak 110. Zakonika o obitelji i skrbništvu).

Drugi roditelj ima ograničenu roditeljsku skrb nad djetetom (članak 109. Zakonika o obitelji i skrbništvu). Sud odlučuje o tome kako će se roditeljska skrb ograničiti primjenom mjere kojom će se najbolje zaštititi dobrobit djeteta. Konkretno, roditelju kojem je roditeljska skrb ograničena može se oduzeti pravo suodlučivanja o bitnim pitanjima koja se odnose na dijete ili o nekim od tih pitanja. Ako je takvom presudom roditelju oduzeto pravo suodlučivanja o uobičajenom boravištu djeteta, on se neće moći protiviti promjeni uobičajenog boravišta djeteta u Poljskoj u uobičajeno boravište u inozemstvu.

Ako se prava i obveze roditelja u odnosu na dijete mogu promijeniti na temelju presude koja je donesena u postupku za razvod braka (članak 58. stavci 1. i 1. a Zakonika o obitelji i skrbništvu), za poništaj braka (članak 58. stavak 1. u vezi s člankom 21. Zakonika o obitelji i skrbništvu) i za rastavu braka (članak 61.3. stavak 1. Zakonika o obitelji i skrbništvu). To se primjenjuje i na odluke donesene u postupku za utvrđivanje očinstva (članak 93. stavak 2. Zakonika o obitelji i skrbništvu), u postupku za izmjenu presude o roditeljskoj skrbi i načinu izvršavanja te skrbi koja je donesena u postupku za razvod, rastavu, poništaj braka ili utvrđivanje očinstva ili majčinstva (članak 106. Zakonika o obitelji i skrbništvu) i u postupku za povjeravanje izvršavanja roditeljske skrbi jednom od roditelja ako oni ne žive zajedno (članak 107. stavci 1. i 2. Zakonika o obitelji i skrbništvu). Konkretno, sud u takvim slučajevima može povjeriti izvršavanje roditeljske skrbi jednom od roditelja, a prava drugog roditelja ograničiti na konkretne obveze i prava u odnosu na dijete. Ako sud nadležan za razvod braka povjeri izvršavanje roditeljske skrbi jednom od roditelja i ograniči roditeljsku skrb drugog roditelja, tada, iako se takvom presudom drugom roditelju ne oduzima roditeljska skrb nad djetetom, taj roditelj može izvršavati svoja prava i obveze samo u mjeri u kojoj mu sud to dopusti. Ako sud drugom roditelju ne dodijeli pravo suodlučivanja o boravištu djeteta, tada, u načelu, roditelj kojem je povjereno izvršavanje roditeljske skrbi sam odlučuje o tom boravištu (međutim, vidjeti točku 2.)

Presudom stranog suda koja je priznata u Poljskoj drugom roditelju oduzeto je pravo suodlučivanja o promjenama boravišta djeteta.

2 U kojim je okolnostima potrebna suglasnost drugog roditelja za odvođenje djeteta u drugu državu?

Suglasnost drugog roditelja potrebna je u svim slučajevima koji nisu navedeni u prethodnoj točki, odnosno u situacijama u kojima roditelj ima potpunu roditeljsku skrb ili mu je roditeljska skrb ograničena, ali mu nije oduzeto pravo suodlučivanja o boravištu djeteta. Poljska sudska praksa ide još i dalje u tom pogledu. Kako je Vrhovni sud (*Sąd Najwyższy*) objasnio u svojoj odluci od 10. studenoga 1971. u predmetu III CZP 69/71, „za trajni odlazak maloljetnika u inozemstvo s jednim od roditelja kojem je povjereno izvršavanje roditeljske skrbi u postupku razvoda braka potrebna je suglasnost suda koji rješava pitanja koja se odnose na skrbništvo ako drugi roditelj, kojem je dodijeljeno pravo nadzora nad odgojem djeteta, nije dostavio izjavu o suglasnosti za odlazak djeteta u inozemstvo”. Stoga, s obzirom na citiranu odluku, ako sud drugom roditelju, na primjer u postupku razvoda braka, nije dodijelio pravo suodlučivanja o uobičajenom boravištu djeteta, taj roditelj može tražiti predaju djeteta ako ne bi mogao ostvarivati svoje pravo na kontakt s njime. U svojoj odluci od 6. ožujka 1985. u predmetu III CRN 19/85 Vrhovni sud presudio je da „s obzirom na to da se odlazak djeteta u inozemstvo na praznike smatra bitnim pitanjem, potreban je sporazum obaju roditelja koji izvršavaju roditeljsku skrb ili, ako takvog sporazuma nema, odluka suda koji rješava pitanja koja se odnose na skrbništvo”.

3 Ako drugi roditelj nije suglasan s odvođenjem djeteta u drugu državu, iako je ono nužno, kako se dijete može na zakonit način odvesti u drugu državu?

U takvim se slučajevima sudu nadležnom za skrbništvo u Poljskoj mora podnijeti zahtjev za davanje zamjenske suglasnosti za odlazak djeteta u inozemstvo. Zahtjeve za takvu suglasnost mogu podnijeti roditelji kojima nije oduzeta roditeljska skrb ili čija roditeljska skrb nije privremeno oduzeta. Zahtjeve mogu podnositi sami podnositelji: u takvim slučajevima na temelju poljskog prava ne zahtijeva se da stranke pred sudom zastupa odvjetnik. Stvarno nadležan sud za razmatranje tih zahtjeva jest okružni sud (*sąd rejonowy*) (odjel za obitelj i maloljetnike) kao prvostupanjski sud, a mjesno je nadležan sud u mjestu u kojem dijete ima boravište ili boravi.

4 Primjenjuju li se ista pravila i na privremeno (npr. praznici, zdravstvena skrb itd.) i na trajno odvođenje? Ako je potrebno, priložite odgovarajuće obrasce suglasnosti.

Kako je prethodno navedeno, za kratkotrajno odvođenje djeteta u inozemstvo potrebna je suglasnost drugog roditelja.

U Poljskoj se ne upotrebljavaju obrasci suglasnosti za odvođenje djeteta u inozemstvo (trajno ili privremeno). Suglasnost se stoga može dati u bilo kojem obliku. Međutim, preporučuje se da se pribavi suglasnost u pisanom obliku, koja bi mogla poslužiti kao dokaz u bilo kojem postupku za predaju djeteta na temelju Haške konvencije iz 1980. U pripremi takve suglasnosti mogla bi biti korisna pomoć poljskog odvjetnika, pravnog savjetnika ili javnog bilježnika.

Posljednji put ažurirano: 23/09/2022

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.